HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ד) **בחולין שנעשו על טהרת תרומה.** כלומר המי אוכל ראשון ושני ושלישי דקתני בחולין מיירי במסכת טהרות (פ"ב מ"ב) ובאיזו אוכל חולין אתה מוצא שלישי הא שני לא עדיד שלישי בחולין אתה מוצא שנעשו על טהרת תרומה: **על טהרת תרומה אין על טהרת הקדש לא.** דבטלה דעתו ואין שם טהרת הקדש נתפסת עליהם אבל בטהרת תרומה [א] נתפסין אלמא מתניתין דלא כרבי יהושע אבל כר"א אתיא דהא סתם קאמר שלישי שלישי אפילו בחולין שנעשו על טהרת הקדש [ב]: **דקתני בשר.** מתניתין בבשר חולין קאי ובשלמא פירות חולין אדם מתפיסן בטהרת תרומה כדי שיהא רגיל להתנהג בטהרת תרומה שאם תתחלף לו תרומה בחולין ויאכל תרומה בחזקת חולין יהא אוכלה בטהרה אבל בשר ליתא בתרומה ואין כהן מתפיס לבשר חולין טהרת תרומה משום דלא מיחלפא ליה תרומה בבשר חולין שיבא לאוכלה כדרך החולין: **בשר בבשר מיחלף.** לפיכך דרך אוכלי קדש לאכול בשר חולין אפי' של חיה בטהרת הקדש שאם תתחלף לו בשר הקדש בה שיהא אוכלה בטהרה: **בשר בפירי לא מיחלף.** תרומה אינה אלא בפירות ואינו נחלף בבשר לפיכך אין דרך הכהנים להתפיס לבשר חולין שלהן טהרת תרומה: **אמר עולא חבריא אמרין.** [ג] כדאמר במתני' דקתני שלישי בחולין שנעשו על טהרת הקדש קמיירי ודלא כרבי יהושע ואנא אמינא דלא כרבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת הקדש ודלא כרבי יהושע והאי דקאמר רבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת תרומה דאמר אמינא דלפ"ה אית בהו שלישי וכ"ש חולין שנעשו על טהרת הקדש: **מאן חבריא.** דסבירא להו דדוקא נקט רבי יהושע חולין שנעשו על טהרת תרומה: **מה אהדרי רבי אליעזר ורבי יהושע להדדי.** מה השיבו זה לזה אים על דברי חברו: **מלינו שהאוכל חמור מן האוכל.** האדם האוכל המאכל חמור מן המאכל: **היאך לא נעשה אוכל** [ד] **כמאכל.** דהאוכל אוכל ראשון לא יהא ראשון: **דחידוש הוא.** שאין לו טומאה בגלוי וכשהיא בבית הסתרים היא מטמאה האדם עד שהוא מטמא בגדיו וכל שאר טומאות מטמאות בגלוי ואין מטמאות בבית הסתרים הלכך גזרת הכתוב היא ואין למדין הימנה ור"א סבר למדין: **אלא מלינו שהמאכל חמור מן האוכלו דאינו המאכל.** [ה] קיבל טומאה בכביצה [ו] אוכלין טמאין שנגעו בו: **ואדם האוכל.** אוכלין טמאין אינו טמא אא"כ אכל חצי פרס כדתנן בעירובין (דף פב:) וחצי חציה לפסול את הגוייה והן ב' ביצים: **טומאה משיעורין לא גמרינן.** דשיעורין מילתא באנפי נפשיה היא ולאו משום חומרא וקולא אלא אוכל דמטמא בכביצה כך שיער בו הכתוב מכל האוכל אשר יאכל [ויקרא יא] ואמרינן [ז]בפ"ק דיומא (דף פ.) אוכל הנאכל בצת אחת ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת ופסול גוייה בחצי פרס הכי תקון רבנן: **ועוד לדבריך.** שאתה למד טומאה משיעורין לעשות מאכל חמור מן האוכל מה שאתה אומר האוכל אוכל ראשון נעשה שני יפה אתה אומר אלא שני שני למה: **אמר לו מלינו.** שאוכל שני עושה את חברו שני: **ע"י משקין.** אם נגע אוכל שני באוכל שהמשקה טופח עליו נעשו משקין תחלה כדקתני ואזיל כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחלה ואזר המשקה ועשה האוכל שני וכיון דאשכחן ע"י משקה דשני עושה שני בשום דוכתא מחמרינן גבי אדם האוכלו למהוי כותיה דאכילה חמירא ממגע: **ולא"ל.** ר"א לי ממשקה ילפינן תחלה נמי בעית למיעבדיה להאי אדם כי היכי דמשקה נעשה ראשון. ורבי יהושע לא יליף מן המשקה דהתם חומרא דמשקין הוא שעולין לקבל טומאה אבל מן האוכל ליף: **חוץ מן הטבול יום.** דאיקלשא טומאה מייה ואע"ג דפסיל תרומה לא עדיד משקה ראשון: **אף אני לא אמרתי.** האוכל אוכל שלישי נעשה שני: **אלא.** באוכל של תרומה כלומר בחולין שנעשו על טהרת תרומה וכדאמר רבי יהושע בהדיא לעיל [לג:] וכיון דעל טהרת תרומה נעשו עבדי לאוכלן שני: [ח] **מפני שטהרתה של תרומה טומאה היא אצל הקדש.** כדאמרינן [ט] בחומר בקדש (חגיגה דף יח:) בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש אלמא אין שמירת תרומה חשיבא שמירה אצל הקדש דהא מדרסות לגבי תרומה מטמאין ואפילו בחולין דהא טומאה דאוריתא היא והאוכל תרומה נשמר הוא מן המדרס ואפ"ה לגבי קדש לא חשיבא שמירה וחייסינן שמא יפגה עליהן אשתו נדה ה"נ שלישי דתרומה לגבי קדש מספקינן ליה בשני הלכך האוכל שני לקדש שמצינו שני עושה שני ע"י משקין. מדקאמר רבה בר בר חנה דאותביה ר"א לרבי יהושע שלישי שני למה ואמר אף אני לא אמרתי כו' ש"מ דהא דקתני במילתיה דרבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת תרומה ה"ק בחולין יש שלישי בנעשו על טהרת תרומה ועלה קאמר אף אני לא אמרתי דדוקא קאמר ולא רבותא דאי טעמא יהיב למילתיה ואמר באיזו חולין הוא נעשה שני לקדש בחולין שנעשו על טהרת תרומה ומשום דטהרתה טומאה היא אצל הקדש ועלוה שלישי בחולין שנעשו על טהרת הקדש איכא מאי קא מותיב ליה ר"א שלישי שני למה הא אשמועינן רבי יהושע טעמיה. ועולא דאמר לעיל דרבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת הקדש נמי אית ליה שלישי סבר דהא דקתני במילתיה דרבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת תרומה טעמא הוא דיהיב למילתיה דבחולין דטהרת תרומה הוא דאמרינן נעשה גופו שני לקדש משום דטהרתה טומאה היא אצל הקדש לא בחולין דטהרת הקדש ועלוה אשמועינן דיש שלישי [י]בנעשין על טהרת תרומה וכ"ש בנעשין על טהרת הקדש והאי מהדרי ליה לא שמיע ליה דאינו לא במשנה ולא בברייתא מה שהשיבו זה לזה אלא רבה בר בר חנה שמיע ליה מרביה [יא] ס"ג ס"ל לעולא דהאי אף אני לא אמרתי לא היו דברים מעולם לרבי יהושע בתרוייהו קאמר דנעשה גופו שני לקדש וטעמא משום דטהרת שניהם בין נעשין על טהרת תרומה ובין בנעשין על טהרת הקדש טומאה היא אצל הקדש והאי דקתני לעיל בחולין שנעשו על טהרת תרומה דבתר אשמועינן דאפילו בהני איכא שלישי:

בחולין שנעשו על טהרת תרומה ורבי יהושע לא ס"ד דקתני בשר דאי בתרומה בשר מי איכא אלא מאי בקדשים חיה בקדשים מי איכא בשר בבשר מיחלף בשר בפירי לא מיחלף אמר עולא חבריא אמרין בחולין שנעשו על טהרת הקדש ודלא כרבי יהושע ואנא אמינא רבי יהושע היא ולא מיבעיא קאמר לא מיבעיא חולין שנעשו על טהרת קדש דחמירי דאית בהו שלישי אלא אפילו חולין שנעשו על טהרת תרומה נמי אית בהו שלישי מאן חבריא רבה בר בר חנה היא דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מאי אהדרי רבי אליעזר ורבי יהושע להדדי אמר לו ר"א לרבי יהושע מצינו אוכל חמור מן האוכל דאילו נבלת עוף טהור בחוץ לא מטמא ואילו אוכלה מטמא בגדים אבית הבליעה ואנו היאך לא נעשה אוכל [ט] כמאכל ורבי יהושע מנבלת עוף טהור לא גמרינן דחידוש הוא אלא מצינו שהמאכל חמור מן האוכל דאילו מאכל בכביצה ואוכל עד דאכיל כחצי פרס ואנו היאך נעשה אוכל כמאכל ור"א טומאה משיעורין לא גמרינן ועוד לדבריך שאתה אומר על ראשון שני יפה אתה אומר שני שני למה אמר לו [י] מצינו שהשני עושה שני ע"י משקין אמר לו והא משקין נמי תחלה הוו דתנן [יא] כל הפוסל בתרומה מטמא משקין להיות תחלה [ב] חוץ מטבול יום ועוד שלישי שני למה אמר לו אף אני לא אמרתי אלא בתרומה [ג] שטהרתה טומאה

מאן חבריא רבה בר בר חנה. לא ר"ל רבי אלעזר דלעיל דלא הוה קרי ליה חבריא דרבו הוה כדאמר בפ"ק דב"ק (דף יא:) ובים נוחלין (ב"ב דף קכח.) דאמר עולא אמר רבי אלעזר הלכה גודין מן העבדים אבל קשיא אמאי לא קאמר עולא רבותי אומריס ונראה דרבי אלעזר לא קאמר לעיל יותר אלא הכא בחולין שנעשו על טהרת קדש עסקינן והש"ס הוא דמסייס ולא כרבי יהושע:

ואוכל עד דאכיל חצי פרס. אע"ג דמפרש ר"ת דבי"ח דבר גזרו על אדם האוכל כביצה שיהא טמא מ"מ מייתי ראיה מפסול גוייה שהיה מתחלה בחצי פרס: **טומאה** משיעורין לא גמרינן. תימה הרי מצינו נבלת בהמה דמטמאה ואוכלה טהור אלמא מאכל חמור מן האוכל: **שני** שני למה. לאע"ג דאיכא למיגזר דבהדי דאכיל אוכלין טמאין שדי לפיו משקין (ג) דמעשר מ"מ אי לאו דאשכחן בעלמא שני דעדיד שני לית לן למיגזר דלא להוו מילי דרבנן מוכח ואיטלולא: **מצינו** שני עושה שני ע"י משקין. וא"ת וא"מאי לא קאמר ע"י ספר דאמרינן בפ"ק דשבת (דף יד.) דהוי מי"ח דבר וידים הבאות ממת ספר נמי פוסלות תרומה כדאמר התם וי"ל דלא בעי לאתויי אלא ממאכל דעדיד מאכל אחר שני דומיא דמאכל דעדיד אדם שני ועוד דהא דספר עדיד ידים שניות וגם פוסלות את התרומה לאו משום טומאה אלא משום חומרא: **משקין** תחלה נמי הוו כדתנן וכו'. לא בא להקשות שכמוהו יעשה האדם ראשון אלא רצה לומר דהא לו להיות ראשון אלא רצה לומר דהא דעדיד שני הייגו דווקא ע"י משקין שהן תחלה ול"ג מה שכתוב בספרים תירץ כלום: **אף אני לא אמרתי כו'.** י"מ כי מהכא דייק דחבריא אמר ליה רבי יהושע שאני משקין דעלולים לקבל טומאה דמ"מ לא אמר לי' אלא הכא בחולין שנעשו על טהרת הקדש ועל טהרת תרומה דא